

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
T: 01 230 9730
F: 01 230 9778
gp.ip@ip-rs.si
www.ip-rs.si

Številka:

Datum:

Republika Slovenija
Ministrstvo za pravosodje
Župančičeva ulica 3

1000 Ljubljana

Zveza: Vaš dopis št. IPP 007-190/2020 z dne 11. 8. 2020

ZADEVA: Novela Zakona o kazenskem postopku ZKP-O (EVA 2019-2030-0039) – predlog spremembe 128. člena ZKP glede dostopa do informacij javnega značaja

Spoštovani,

Informacijski pooblaščenec (dalje IP) je dne 12. 8. 2020 prejel vaš predlog novega 128. člena ZKP, ki bo jasneje določal sicer že urejen dostop do informacij javnega značaja, ki se nahajajo v kazenskih spisih. Posamezniki, ki ne izkazujejo pravnega interesa, pa želijo pridobiti informacije javnega značaja iz kazenskih spisov, lahko to dosežejo na podlagi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja, ki vključuje tudi ustrezne varovalke (npr. interes kazenskega postopka in izjema v 5.a členu ZDIJZ), kar bo izrecno določil nov dvanajsti odstavek 128. člena ZKP.

IP pozdravlja predlagano rešitev in se s predlaganim besedilom novega dvanajstega odstavka 128. člena ZKP v celoti strinja.

Kot smo opozorili že v dopisu št. 010-1/2020/112 z dne 22. 6. 2020, ki smo vam ga posredovali v zvezi s sodbo Vrhovnega sodišča RS št. X Ips 4/2020 z dne 27. 5. 2020, skupaj s prošnjo za sistemsko ureditev problematike, je nevzdržno stališče, po katerem bi bila celotna pravosodna veja oblasti v celoti izključena iz režima dostopa do informacij javnega značaja, s tem pa tudi povsem odtegnjena nadzoru javnosti. Javnost na ta način ne bi imela dostopa do nobenih podatkov v zvezi z vodenjem konkretnih kazenskih in drugih sodnih zadev, vključno z dostopom do sodne prakse. Javnosti (niti novinarjem) tako npr. ne bi bili dostopni podatki o tem, v kakšni fazi je določena zadeva, kdo jo vodi, ali so upoštevani zakonski roki, ali je zadeva zastarala, kako je bila zadeva zaključena, vključno s prvostopenjskimi sodbami in sklepi zaključenih zadev, ki so prosilcem dostopne izključno na podlagi ZDIJZ. Sodne obravnave so sicer praviloma javne, vendar pa po vedenju IP trenutno ni druge pravne podlage (razen ZDIJZ-a), ki bi javnosti omogočala, da se seznanijo z zaključnimi dokumenti iz tako vodenih postopkov. Na portalu sodnapraksa.si se namreč javno objavljajo le sodbe višjih in vrhovnega sodišča.

Za izključitev pravosodnih organov iz režima po ZDIJZ po našem mnenju ni podlage niti v materialnih predpisih, saj iz nabora zakonskih izjem, ki jih uvaja ZDIJZ (izjema varstva kazenskega in sodnega postopka po 6. in 8. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ, izjema v zvezi s (sodnimi) postopki po 5. a členu ZDIJZ,..) nedvomno izhaja, da je zakonodajalec v domet informacij, ki se jih lahko zahteva po ZDIJZ, želel vključiti tudi te informacije. To, primeroma, jasno kaže tudi določba 7. a člena ZDIJZ, ki opredeljuje, kateri podatki iz obtožnega akta so vedno dostopni javnosti (če ni podane izjema varstva kazenskega postopka). Navedena določba je bila v ZDIJZ uvrščena z novelo ZDIJZ-C leta 2014, kar pomeni, da je bilo to vprašanje s strani zakonodajalca urejeno drugače, kot ga ureja prej sprejeta procesna zakonodaja (ZDT, ZKP).

V zvezi s sodbo Vrhovnega sodišča RS št. X Ips 4/2020 z dne 27. 5. 2020 ob tem še dodajamo, da je ta v praksi že privedla do različnih interpretacij glede uporabe materialnega prava, pa tudi glede procesnega postopanja z zahtevami za dostop do informacij javnega značaja pri sodiščih in pravosodnih organih, saj naj bi iz nje izhajalo,

da za pritožbe v zvezi z zahtevami za dostop do informacij javnega značaja ni v celoti pristojen IP, kar pa je v neposrednem nasprotju z veljavnimi procesnimi določbami (12. – 26. člen ZDIJZ).

V kratkem obdobju od sprejema citirane sodbe je IP v praksi obravnaval že več pritožbenih zadev, v katerih prosilcem (po novem) niso bile več posredovane informacije, ki so bile prej delno ali v celoti javno dostopne (npr. sodbe prvostopenjskih sodišč v obliki delnega dostopa, ki jih je zahteval odvetnik, ki se je želel seznaniti s sodno prakso). Iz tega izhaja, da je navedena problematika v praksi zelo aktualna, v laični in strokovni javnosti ter med novinarji pa zbuja vtis, da se stopnja transparentnosti delovanja pravosodnih organov zmanjšuje, kar ne prispeva k dvigu ugleda in zaupanja v delo pravosodne veje oblasti.

Ker je po naši oceni v demokratični družbi nadzor javnosti (preko strokovne javnosti, medijev in civilne družbe) vitalnega pomena za delovanje vseh organov javnih oblasti (tudi pravosodnih), navedeno spremembo podpiramo in smo vam na voljo za morebitno nadaljnje sodelovanje.

S spoštovanjem,

Informacijski pooblaščenec:
Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informacijska pooblaščenka